

banken kom helt op til den yderste Grænse og paa et hængende Haar var kommet i den Forleghed at maatte, som det blev udtrykt, i Strid med sine egne uskrevne Grundlove nægte at diskontere et Papir, hvorpaa der stod Krupp og Deutsche Bank, fordi den simpelt hen ikke havde Sedler mere. Der skete den Gang ikke alene et Personskifte, som jeg nævned, men jeg tør sige et Systemskifte. Naar det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) sagde, at Rigsbanken ikke har afslappet sine Funderingsregler, er det rigtigt. Den nye Styrelse sagde: Vi vil ikke videre paa den Vej, vi vil ikke drage den Konsekvens af Stillingen, at vi vil sige: Maa vi saa faa i Stedet for 33 pCt. 26 eller 25 pCt. Nej, den sagde lige omvendt: Saa vil vi hellere give Afkald paa at være den store Kreditgiver. Det har faaet sine skarpeste Udtryk i en Ytring af den nuværende Rigsbankpræsident Havenstein i den tyske Rigsdag netop i Foraaret, da han sagde: Jeg maa bestemt hævde som min Opfattelse, at det er ikke Rigsbankens Sag at ryste sine Penge ud, blot fordi Banker eller solide Forretningsmænd kommer anstigende med Veksler, som formelt er i Orden, den skal først og fremmest skøtte Landets Valutakurser. Som Følge deraf er Rigsbanken i Modsætning til hele den foregaaende Udvikling slaaet ind paa at gennemføre en stærk Række af Restriktioner, saaledes at Rigsbanken herefter — jeg bortser fra Krigsforholdene — ikke tør antages paa nogen Maade længere at ville yde det tyske Erhvervsliv Støtte som hidtil, men mener at burde nærme sig lempeligt, lidt efter lidt, som man maa under disse Forhold, til den engelske Regel, hvorefter den store normale Kreditgivning maa overlades først og fremmest til Privatbanker.

Her kommer jeg da ad denne Vej tilbage til det Udgangspunkt, som jeg før kaldte Pointen, nemlig om den Ordning, der her foreslaas, skal lovfæstes, om de Regler, som maaske kan passe nogenlunde i Øjeblikket, skal lovfæstes som Nationalbankens fremtidige Oktroj. Naar vi nu oven i Købet hører af den højtærede Handelsminister, at Meningen er, at derved skal Nationalbanken sættes i Stand til at tage Ledelsen af hele det danske Pengevæsen i sin Haand, vil jeg ærligt tilstaa, at saa bliver jeg for mit Vedkommende endnu mere betænkelig, thi en saa væsentlig Principændring i vort Bank- og Penge-system, som derved vilde indtræde, kan man dog ikke gaa til i et Øjeblik som det nærværende, da det nærværende Øjeblik

efter min Mening er det slettest mulige, det daarlige mest muligt valgte til at gennemføre noget saa vidtrækkende. Men den højtærede Minister udtrykte sig saaledes, at han mente, at ledende Kredse indenfor vor Bankverden, altsaa indenfor vor Nationalbank, vilde fastholde den Stilling, som nu nødtvungent var indtraadt, og han hilste med Glæde, at vi kom ind i en Æra, hvor Nationalbanken fik Haand i Hanke med vort Bankvæsen, altsaa med Udlaanet. Hertil vil jeg sige, at det er jo ikke saaledes — det vil jeg paa ingen Maade give det Udseende af —, at man uden videre kan modbevise, at det er rigtigt; her staa Nationaløkonomerne delt i to Lejre, nogle anser det ene System for at være rigtigt og nogle det andet. Det vilde være for vidtløftigt, ikke mindst i denne sene Eftermiddagstime, at komme ind derpaa. Jeg mener imidlertid, at naar Rigsbankens Præsident, en af de mest fremragende Mænd, som overhovedet nogen Sinde har staaet i Spidsen for et europæisk Pengeinstitut, har taget den Beslutning at arbejde sig bort fra det tyske System, er det et Fingerpeg, vi for vort Vedkommende ogsaa bør tage ad notam, men vi kan selvfølgelig ogsaa staa paa Handelsministerens Standpunkt, det respekterer jeg fuldt ud. Jeg hævder blot, at hvis der skal foretages en Ændring af saa vidtrækkende principiel Betydning, hvis det, der her foreligger, ikke blot skal være, at Oktrojen for Nationalbanken skal kunne lovfæstes i en hel ny Skikkelse, der efter min Mening medfører en meget radikal, ja ganske sikkert for radikal Udvidelse, men hvis det ogsaa skal betyde, at Nationalbanken skal ind i en hel ny Æra, hvorved den sættes i Stand til at beherske hele det danske Pengevæsen, saa er der endnu mere Grund til at sige: Nej, dette Øjeblik er ilde valgt til blot at overveje dette, lad os nu tage Reb i Sejlene og indskrænke os til, hvad vi kan overkomme i den nuværende Situation og ved Imødekommen fra Regeringen og alle Partier sørge for at hjælpe Nationalbanken og dermed det øvrige Samfund faa godt som muligt ud over Øjeblikkets Krav. „Hvad du evner, kast af i de nærmeste Krav.“ Det er ogsaa en god Regel i Tilfælde som dette. Vi skal ikke i dette Øjeblik beskæftige os med, hvorledes Nationalbankoktrojen i og for sig bør være under normale Forhold.

Ivar Berendsen: Ifald det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Schovelin) havde haft Ret i, at det, der skete i Gaar, var, at Regeringspartiets Ordfører,